

🌀 **שם המחקר:** מדד התפוקה כחסם בתעסוקת אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בשוק

קפיטליסטי

🌀 **שנה:** 2021

🌀 **סוג מחקר:** עבודת תזה לתואר שני

🌀 **מס' קטלוגי:** 890-329-2020

🌀 **שמות החוקרים:** אילון ברכפלד בהנחיית פרופ' נטע זיו

🌀 **רשות המחקר:** אוניברסיטת תל-אביב

תקציר המחקר:

השתלבות תעסוקתית הינה אחד האתגרים הבולטים עבור אנשים עם מוגבלות בעולם המערבי ובישראל ועבור אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בפרט. זאת, חרף המשאבים המוקצים לתיקון המצב, הרגולציה המעודדת שינוי, ולמרות חוסר ההיגיון הכלכלי הכרוך במצב הקיים, כמו גם ההשפעה החיובית שיש להעסקתם של אנשים עם מוגבלות על החברה כולה.

נוכח ההצלחה המוגבלת של מיזמים שנועדו לקדם שילוב של אוכלוסייה זו בשוק התעסוקה, נדרשת העמקה להבנת האתגר התעסוקתי, על רקע מדד התפוקה שהינו אחד המאפיינים הבולטים של השוק הקפיטליסטי. במחקר זה אטען, כי מדד התפוקה הינו חסם מרכזי להעסקת אנשים עם מוגבלות כאשר המדיניות הכלכלית מבוססת על רעיונות קפיטליסטיים, ויוסבר כיצד התפתחות השוק הקפיטליסטי הובילה לכך.

מרבית המחקרים העוסקים בסוגייה זו אינם מבוססים על ניתוח המבנה הכלכלי והפוליטי של שוק העבודה, ומתמקדים בעיקר בתיאור המצב, ובהצעות לשינוי. מחקר זה, המבוסס על ניתוח כלכלי ועל הבנת השווקים הקפיטליסטיים, עשוי להוביל להבנה של האתגר המורכב, ובכך לקדם ולסמן את הדרך לתיקונו. התמה העומדת בבסיסה של התיזה הינה, כי שינוי מסגרת הדיון מעיסוק במוגבלות לניתוח כלכלי של מאפייני השוק הקפיטליסטי הוא המפתח לקידום פיתרון שעשוי להביא לשינוי. על מנת להבין את מושג התפוקה והשפעתו של העולם התעסוקתי יש להכיר בגישות הכלכליות שעליהן שוק זה מיוסד. המחקר מבוסס על ניתוח תיאורטי, בחינה משפטית והצעה נורמטיבית להסדר שונה, והוא מיוסד על הכרת רעיונות של כלכלה פוליטית העוסקים בשוק קפיטליסטי, סקירת המצב התעסוקתי של אנשים עם מוגבלות בישראל והחלופות השונות העומדות בפני אוכלוסייה זו ובחינת האסדרה המשפטית בישראל של העולם התעסוקתי של אנשים עם מוגבלות.

המסקנה שמתבררת במחקר זה הינה שנדרש תיקון מהותי לתבנית הכוללת ממדים חדשים הקובעים את מעמד העובד, לרבות עדכון של מדד התפוקה בהתאם לסוגי המשרות המצויות כיום בשוק הקפיטליסטי ואופיין. כאשר החברה תהיה ערה לחשיבות הרבה שיש בשילוב של אנשים עם מוגבלות

שכלית התפתחותית בשוק הקפיטליסטי, לרבות התרומה הכלכלית שאוכלוסייה זו מעניקה, המדיניות כלפיה תשתנה לטובה. כיום הפסיקה בישראל מדגישה עלויות אל מול תמורה כרכיב מרכזי, ומצביעה על קושי בהגנה על זכויות אנשים עם מוגבלות בשוק קפיטליסטי כאשר תפוקתם מופחתת, אך גישה זו נובעת מהתייחסות מיושנת למונח "תפוקה", ויש לקוות שהחקיקה והפסיקה יותאמו בהדרגה לעדכון משמעותו של המונח "תפוקה" אם וכאשר יעשה עדכון לכך בשוק עצמו.

מילות מפתח: השתלבות תעסוקתית, מוגבלות שכלית התפתחותית, מדד התפוקה, שוק קפיטליסטי

- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)